

Література:

1. Іванченко М., Колесник М. Кормові добавки рослинного походження / М.Іванченко, М.Колесник // Тваринництво України. – 2001. – № 1. – С. 30 – 31.
2. Кононенко В.К. Практикум з основ наукових досліджень у тваринництві / В.К. Кононенко, І.І. Ібатуллін, В.С. Патров. – К., 2000. – 96 с.
3. Плохинский Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников / Н.А. Плохинский. – М.: Колос. 1969. – 352 с.

**ВПЛИВ ДОБАВОК СЕЛЕНУ В КОМБІКОРМИ НА
ПЕРЕТРАВНІСТЬ ПОЖИВНИХ РЕЧОВИН КУРЧАТАМИ-
БРОЙЛЕРАМИ**

Трофимчук Алла Михайлівна
кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Соболев Олександр Іванович
кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

Здатність корму задовольняти потреби сільськогосподарської птиці у речовинах, що необхідні для нормальної життєдіяльності та виробництва продукції, визначається його поживністю. Одним із показників поживності корму є перетравність речовин, що входять до його складу.

Відомо, що важливу роль в перетравності поживних речовин корму та їх обміні, відіграють макро- та мікроелементи. Вони прямо або опосередковано впливають на інтенсивність ферментативних реакцій в організмі, процеси всмоктування та засвоєння поживних речовин із шлунково-кишкового тракту.

Останнім часом науковці та практики виявляють все більший інтерес до такого мікроелемента, як селен. Біологічна роль селену і його значення для організму птиці надзвичайні. Оскільки з'ясувалося, що селен активує дію багатьох ферментів та гормонів і тим самим забезпечує їхню фізіологічну функцію, то багато вчених пов'язують підвищення продуктивних якостей птиці зі зміною інтенсивності обміну речовин в організмі. Аналіз та узагальнення наукових даних дали змогу дійти висновку, що до цього часу дія селену на ефективність використання поживних речовин корму в організмі курчат-бройлерів, вивчена ще недостатньо.

Тому з метою вивчення впливу добавок різних доз селену в комбікорми на ступінь перетравності курчатами-бройлерами поживних речовин корму, нами був проведений фізіологічний дослід.

Для проведення дослідів було сформовано 4 групи курчат 30-денного віку. У комбікорми для птиці дослідних груп додатково вводили селен у такій кількості, мг/кг: друга група – 0,2; третя – 0,3 та четверта – 0,4. Курчата першої контрольної групи добавку селену не одержували. Як джерело селену використовували селеніт натрію.

Облік спожитих комбікормів та дані про їхній хімічний склад дозволили встановити, що за кількістю поживних речовин, які в середньому за добу надходили в організм курчат-бройлерів, суттєвих відмінностей між піддослідним молодняком не спостерігалось. Так, фактичне споживання сухої речовини птицею контрольної групи в середньому на одну голову за добу становило 93,1 г; органічної речовини – 87,0; сирого протеїну – 19,6; сирової клітковини – 4,6; сирого жиру – 6,2 та БЕР – 56,6 г. Аналогічні показники у їх ровесників із дослідних груп варіювали у таких межах, г: 92,8–93,2; 86,5–86,9; 19,4–19,9; 4,6–4,8; 6,2–6,3 та 55,8–56,2 відповідно.

Як показав аналіз результатів фізіологічного дослідів, перетравність поживних речовин кормів у птиці всіх піддослідних груп була досить високою. Проте, курчата-бройлери дослідних груп, яким згодовували комбікорми збагачені селеном, мали кращі показники.

Так, перетравність сухої речовини комбікормів молодняком другої дослідної групи становила 68,0 %, третьої – 66,7 %, що на 1,8 (P<0,001) та 0,5 % (P<0,05) відповідно вище, ніж у контрольній групі. Разом з тим, аналогічний показник у четвертій дослідній групі знизився, порівняно з контрольною групою, на 0,8 % і становив 65,6 %.

Курчата дослідних груп вигідно відрізнялися за перетравністю органічної речовини (73,0–73,8 %, проти 72,9 % у контрольній групі). Проте, статистично вірогідною (P<0,001) різниця виявилася лише у третій дослідній групі, птиця якої перевищувала за цим показником своїх ровесників з контрольної групи на 0,9 %.

Більш істотна різниця простежувалася за перетравністю сирого протеїну. Так, якщо у курчат контрольної групи він перетравлювався на 84,7 %, то у птиці дослідних груп цей показник був вірогідно вищим (P<0,001) на 1,4 %, 2,1 та 2,0 % відповідно.

Молодняк контрольної групи поступався дослідному також і за перетравністю сирової клітковини. Різниця між контрольною та дослідними групами (на користь останніх) становила: у другій – 0,8 %, у третій – 2,8 (P<0,001) та четвертій – 1,8 % (P<0,01).

Добавки селену в комбікорми для курчат-бройлерів сприяли підвищенню перетравності сирого жиру. У той час, як у контрольній групі цей показник становив 68,4 %, то в другій дослідній групі він збільшився на 0,8 % ($P < 0,05$), третій – на 1,1 ($P < 0,001$) та четвертій – на 0,3 %.

Щодо перетравності БЕР, то в молодняку другої та третьої дослідних груп відмічено незначне підвищення величини цього показника на 0,1 та 0,4 % відповідно, а в молодняку четвертої дослідної групи – навпаки, зниження на 0,5 %, порівняно з контрольною групою (78,6 %).

Таким чином, узагальнюючи викладений матеріал, можна зробити висновок про те, що всі дози введення селену в комбікорми, які вивчалися, справили хоча і неоднозначний, але позитивний вплив на процеси травлення у птиці. При цьому, найвищі показники перетравності поживних речовин були у курчат-бройлерів, яким вводили в комбікорми селен у дозі 0,3 мг/кг.